

Výstava *Cesta (z) mesta* vás prevedie fenoménom suburbanizácie v Bratislave

24. apríla 2023: Suburbanizácia je proces populačného a ekonomického rastu zázemí miest, ktorý prebieha pod vplyvom ich rozširovania sa do priestoru. Môžeme ju tiež považovať za prirodzenú etapu vo vývoji takmer všetkých miest vyspelého sveta a rozvoj predmestí sa dá vnímať ako očakávaný dôsledok technologického pokroku v doprave a rastúcich nárokov na bývanie zo strany silnejúcej strednej triedy. Proces suburbanizácie Bratislavy a otázky, ktoré s ňou historicky či konzekventne súvisia, poodhalí nová výstava *Cesta (z) mesta*. Ako a mení zázemie Bratislavy, ktorú pripravilo Múzeum mesta Bratislavy (MMB) v spolupráci s Geografickým ústavom SAV.

Sťahovanie obyvateľstva z jadra Bratislavy, ale aj z iných častí Slovenska do bratislavského zázemia – súboru obcí v tesnej blízkosti mesta – je citeľné už bezmála 25 rokov. Za toto obdobie sa v zázemí Bratislavy postavilo viac ako 50-tisíc bytov a populácia sa rozrástla o 90-tisíc evidovaných rezidentiek a rezidentov, čo predstavuje veľkosť Žiliny alebo Prešova. Táto špecifická migrácia obyvateľstva pretvára pôvodné prostredie a formuje nové podoby každodennosti, vzťahov k Bratislave i predmestí navzájom, vzbudzuje otázky i vášne. „Z hľadiska objemu a dôsledkov ide o jednu z najzásadnejších sociálno-priestorových transformácií v postsocialistických dejinách Slovenska, ktorá však do značnej miery stojí mimo centra pozornosti,“ hovorí Pavel Šuška z Geografického ústavu SAV, jeden z autorov kurátorského konceptu výstavy.

Výstava *Cesta (z) mesta* sa pokúša zachytiť komplexné a mnohvrstvé procesy tejto špecifickej migrácie najmä prostredníctvom tematických máp, vizualizácií, viacerých interaktívnych modelov a množstva dát. Použité dáta sú výsledkom výskumného projektu širokého kolektívu autorov a autoriek a boli získané tradičnými (napr. populačnými štatistikami), ale aj novými a netradičnými prístupmi (napr. lokalizačnými údajmi mobilnej siete). Prostredníctvom analýzy týchto rozmanitých údajov sa napríklad dozvedáme, že prisťahovalci a prisťahovalkyne do zázemia mesta prichádzajú zo všetkých regiónov Slovenska a samotní Bratislavčania a Bratislavčanky tvoria len 40 % nového obyvateľstva. Väčšina obyvateľstva suburbia pracuje v Bratislave a denné dochádzkové toky do hlavného mesta siahajú ďaleko za hranice Bratislavského kraja. Analýza priestorového rozmiestnenia používateľov a používateľiek mobilnej siete v rôznych častiach dňa prináša unikátny pohľad na denný režim bratislavských satelitov, ktoré sa počas dňa „vyľudňujú“ a zaplnia sa až podvečer. Výstupmi tohto projektu boli tri vedecké, nepredajné publikácie (*Suburbanizácia*, *Suburbanizácia 2* a *Atlas suburbanizácie Bratislavy*), teraz prichádza výstava.

„Výskumný projekt a výstava podrobne približujú proces suburbanizácie Bratislavy s jej prejavmi, dopadmi na prítomnosť a takisto dôsledkami do budúcnosti. Núti nás klásť si otázky a kriticky premýšľať o niektorých našich modeloch fungovania a životného štýlu a tiež hľadať spôsoby, ako tento proces regulovať a znižovať jeho negatívne dopady. Prezentáciou tejto aktuálnej témy chceme akcentovať jej dôležitosť a prispieť k formovaniu odborného diskurzu a verejnej mienky,“ hovorí Zuzana Palicová, riaditeľka Múzea mesta Bratislavy.

Výstava pozostáva z 25 informačných panelov rozmiestnených v troch miestnostiach, doplnených o ilustrácie, ktoré problematiku približujú zrozumiteľným jazykom. Interaktívne prvky podnecujú návštevníkov a návštevníčky k premýšľaniu napríklad o tom, ako by obce v zázemí mohli fungovať pre vyššiu mieru nezávislosti od jadrového mesta. Výstava otvára témy, ako napríklad historicko-geografický kontext zázemia Bratislavy, prvé suburbanizačné tendencie, sociálne rozvrstvenie obyvateľstva zázemia či environmentálny dopad tohto procesu. Dozviete sa tiež to, ktorá bratislavská prímestská obec rastie najrýchlejšie, čo sľubujú marketingové kampane potenciálnym novým rezidentom a rezidentkám i ako sa mení ich každodenný život.

„Cesta (z) mesta má za cieľ priblížiť proces suburbanizácie Bratislavy širokej verejnosti, pomôcť lepšie mu porozumieť a zároveň inšpirovať k uvažovaniu o prejavoch a dôsledkoch tohto dynamického procesu, ktorý je intenzívny, no do veľkej miery neregulovaný,“ konštatuje Martin Šveda z Prírodovedeckej fakulty UK, ďalší z autorov kurátorskej koncepcie výstavy.

Súčasťou výstavy je aj dokument od sociálnej a vizuálnej antropologičky Sone G. Lutherovej. Ten ponúka autentické výpovede rezidentiek a rezidentov z rôznych obcí tvoriacich zázemie Bratislavy, ktorí približujú dôvody odsťahovania sa z jadra mesta, výhody a nevýhody bývania v zázemí, hovoria o pocitoch z vlastnej identity v novom bydlisku či odhaľujú plány do budúcnosti. Výpovede dopĺňajú prevažne vzdušné zábery na obce v zázemí. Dokument poskytuje široký priestor na otázky.

Hudobnú zložku výstavy pripravil slovenský experimentálny hudobník európskeho mena Daniel Kordík.

Názov: *Cesta (z) mesta. Ako sa mení zázemie Bratislavy*

Miesto: Výstavná sieň, Stará radnica

Trvanie výstavy: 22. 4. 2023 – 1. 10. 2023

Autori kurátorskej koncepcie: Pavel Šuška, Martin Šveda, Ján Výboštok

Partner výstav: Geografický ústav SAV

Ilustračné fotografie a grafiku si môžete stiahnuť tu: <https://we.tl/t-E0hJWQqrZZ>

Kontakt pre médiá:

Mgr. Katarína Selecká

manažérka PR a marketingu

katarina.selecka@bratislava.sk

+421 2 5910 08 38 alebo 0904 283 825

.....
O MMB:

Múzeum mesta Bratislavy je s viac ako 150-ročnou tradíciou (1868) najstarším nepretržite pôsobiacim múzeom na Slovensku. V súvislosti so svojím zameraním spravuje mimoriadne diferencovaný a široko štruktúrovaný zbierkový fond (obsahuje viac ako 120-tisíc predmetov). Tvoria ho historické, archeologické, umeleckohistorické a etnografické artefakty, ktoré dokumentujú históriu mesta Bratislavy, fungovanie a rozvoj remesiel, priemyslu, vinohradníctva, správu mesta či podoby jeho kultúrneho a spoločenského života.

Okrem tematických stálych expozícií múzeum spravuje aj národnú kultúrnu pamiatku hrad Devín, ktorý patrí k najnavštevovanejším hradným objektom na Slovensku, a lokalitu Antická Gerulata v Rusovciach, ktorá bola v roku 2021 vďaka svojmu významu zapísaná do svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Súčasťou zbierkového fondu je aj hodnotný súbor literárnych zbierok, ktoré tvoria pozostalosť Janka Jesenského.

Múzeum mesta Bratislavy sa rozvíja ako moderná kultúrna a pamäťová inštitúcia, ktorá je zdrojom poznania dejín Bratislavy, miestom dialógu medzi minulosťou, súčasnosťou, ale aj obyvateľmi a obyvateľkami mesta. Citlivo vníma svoju úlohu pri definovaní a reflexii identity mesta či budovaní priestoru pre sociálnu inklúziu a trávenie voľného času, ktorý bude opakovane zaujímavý aj pre domáce publikum. MMB chce byť aktívnou súčasťou diania v meste a svoje témy a obsahy sprostredkovať cez súčasné formy komunikácie a programov.